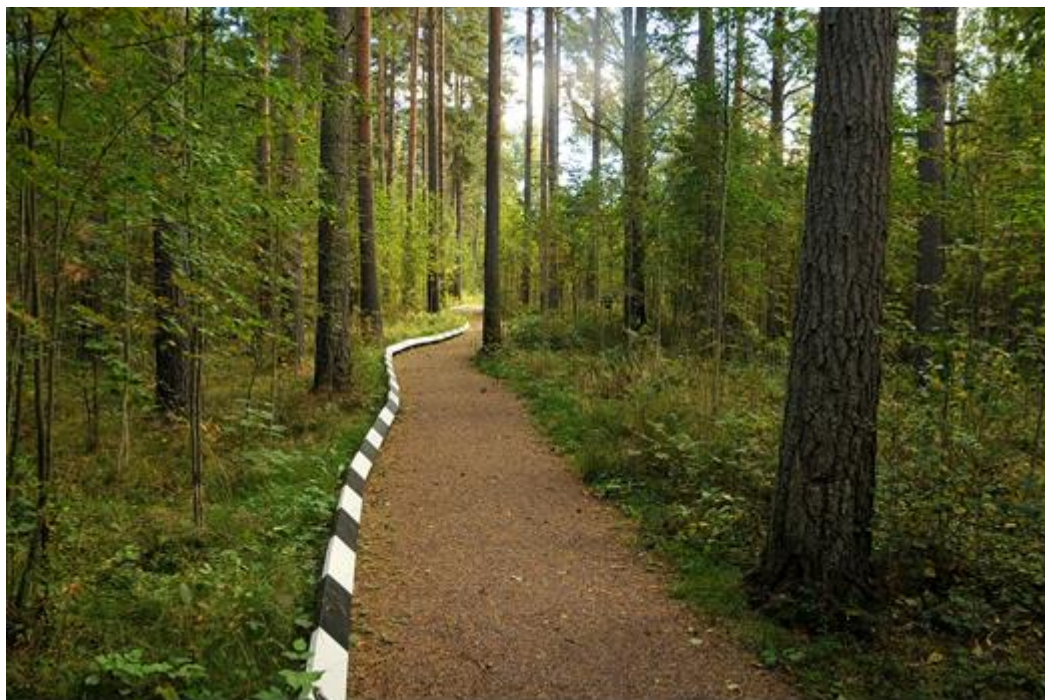

LEKSANDS
KOMMUN

Beslut om bildande av naturreservatet
Åkersön i Leksands kommun.

Beslut

Leksands kommun beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad beslutscharta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält. Reservatets namn ska vara Åkersön.

Leksands kommun fastställer samtidigt skötselplanen, bilaga 2, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar kommunen med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se föreskrifter).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Åkersön
Kommun	Leksand
Län	Dalarna
NVR-id	1008727
Naturgeografisk region	Vågig bergskullterräng
Fastigheter	Åkerö 64:4, 31:2, 27:16, 6:38, 16:1, 31:2 och 9:47
Areal	7,2 ha
Förvaltare	Leksands kommun

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att skydda och bevara den biologiska mångfalden. Skogen i området utgörs av löv- och blandskog med mycket död ved. Området gränsar mot Österdalälven samt en liten tjärn. Syftet är också att skydda och tillgängliggöra ett område för det rörliga friluftslivet. En vandringsled anpassad för personer med funktionsvariation går igenom området.

Syftet ska tillgodoses genom att området med dess flora och fauna bevaras och åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv. Friluftsvärdet har högst prioritet längs de anlagda lederna i reservatet, på rastplatsen och konsthändelseplatserna. Naturvärdet har högsta prioritet i övriga området.

Skäl för beslut

Området har höga naturvärden och höga sociala värden. Skogen utgörs till största delen av fuktig och bördig löv- och blandskog med gynnsamma miljöer för växter, vedsvampar, fåglar och insekter som

annars är ovanliga i omgivningarna. I skogen finns gott om grova träd och grov död ved.

Området är tätortsnära beläget intill Åkerö by och Leksands folkhögskola. I nära anslutning finns skolor och centrala Leksand. Vandringslederna *Se människan* och *Siljansleden* går genom området och österut ansluter strandpromenaden längs älven mot Övermo. Genom området går stigen *Se människan* som är ett konstprojekt i naturmiljö skapad i samarbete med och anpassad för personer med funktionsvariation.

Områdets höga natur- och friluftsvärden motiverar att området skyddas mot framförallt avverkning och exploatering.

Området är del av detaljplan L203 upprättad 1951. I detaljplanen har området beteckningen Ra vilket innebär att området endast får användas som fritidsområde och får bebyggas endast med byggnader för fritidsändamål, museibyggnader eller jämförligt. Detta beslut om att bilda naturreservat står inte i strid med detaljplanen eller dess områdesbestämmelser.

Detta beslut om att bilda naturreservatet Åkersön bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv* liksom *Naturvårdsplan 2012-2020 för Leksands kommun, åtgärderna G1, G2, H5 och H7*.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservat förordnar Leksands kommun att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, dämna, anordna upplag eller på annat sätt skada/påverka mark och vatten,
4. avverka, ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle eller utföra annan skogsvårdsåtgärd,

5. gödsla eller återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,
6. plantera in, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
7. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas;

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder, rastplats, konsthändelseplatser, parkeringsplats och andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. lederna samt konsthändelseplatsernas närmaste omgivningar hålls öppna och tillgängliga genom röjning av träd som är klenare än 10 cm i brösthöjd,
3. genomförande av undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt

Det är förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna träd, stubbar och buskar,
2. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedsvampar eller samla in djur,
3. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Beskrivning av området

Naturvärden

Skogen i området utgörs av lövskog och lövdominerad blandskog. Trots att skogen uppkommit på tidigare öppna kulturmarker är de skogliga naturvärdena idag höga. Det finns rikligt med död ved i skogen, särskilt värdefull är den grova döda veden av asp, tall och björk. Området är till största del klassat som naturvärdesobjekt av Skogsstyrelsen.

Friluftsvärden

Området är mycket välbesökt tack vare det centrala läget. Siljansleden och Se människan går igenom reservatet. *Se människan* är en led och ett konstprojekt i naturmiljö. Längs leden som på olika vis är anpassad för personer med funktionsvariation finns så kallade konsthändelseplatser. Det är platser med konst skapad av personer med funktionsvariation i samarbete med olika konstnärer.

Ärendets beredning

Områdets betydelse som natur- och friluftsområde har länge varit känt för kommunen och förslag om att bilda naturreservat för området inkom till kommunen år 1998 från Kjell Leander som då var lärare på folkhögskolan i området.

En process att bilda naturreservat inleddes i december år 2004 i och med att staten beviljade kommunen ekonomiskt stöd dels till processen och dels till markinlösen. Skogsvårdsstyrelsen fick uppdraget att ta fram ett förslag till skötselplan. Där efter togs kontakter med markägare, by och allmänhet genom möten, vandringar och information. Processen nådde den gången inte fram till beslut och ärendet blev vilande från och med år 2007.

År 2011 invigdes kulturstigen *Se människan* i området. *Se människan* är ett projekt där konstintresserade personer med olika typer av funktionsvariation tillsammans med konstnärer hittar spännande uttryck och språk för ett verk, en konstpaus och upplevelser i naturen med tillgänglighet för alla.

Processen om reservatsbildning återupptogs år 2020. Området värderades under året och ett skifte inköptes i samband med detta. Förutom en liten del där markägaren valt att skriva intrångsavtal ägs marken idag av Leksands kommun.

Utskottet för samhällsbyggnad beslutade 2021-02-18 om att skicka ut ett nytt förslag till naturreservat på remiss.

Remissomgång 2021.02.26-2021.03.31

Sändlista:

Naturvårdsverket
Länsstyrelsen Dalarna
Skogsstyrelsen
Lantmäteriet
Naturskyddsföreningen Leksand
Leksands fågelklubb
Friluftsförbundet Leksand
Leksands Folkhögskola
Leksands snöskoterklubb
Åkerö byalag

Inkomna synpunkter under remissomgången:

Länsstyrelsen Dalarna föreslår några omformuleringar, strykningar och förtydliganden av mera formell karaktär i beslutet och skötselplanen. Länsstyrelsen föreslår också att en föreskriftskarta kan läggas till i skötselplanen.

De föreslagna ändringarna har till största del införlivats i beslutet. En föreskriftskarta kommer att läggas till beslutet när framtiden för konsthändelseplatserna är klargjord.

Skogsstyrelsen har inga synpunkter på beslutet och skötselplanen. *Skogsstyrelsen* ser positivt på förslaget.

Leksands snöskoterklubb framför att de tidigare har underhållit en skoterled igenom området mellan brofästet och Siljan. Ledens underhåll och betydelse har dock minskat sedan macken och tankningsmöjligheterna på Åkerö försvann. Klubben framför att tillgången till brofästet via området fortsatt är viktigt för att kunna ta sig över älven på ett säkert sätt.

- Kommunen påminner om att terrängkörningslagen gäller såväl inom som utanför reservatet. Någon officiell skoterled har inte gått genom området tidigare, men i och med att strandskogen mellan vandringsleden och älven är undantagen från det senaste reservatsförslaget så kan det gå att hitta en lösning för att nå brofästet med skoter utan att köra genom naturreservatet.

Leksands folkhögskola ställer sig i en skrivelse tveksamma till lämpligheten i att bilda naturreservat i området. Sammanfattningsvis befarar skolan att området ska växa igen och att föreskrifterna i naturreservatet kommer att omöjliggöra friluftsliv i området samt att naturreservatet kommer att vara ett hinder för skolans utveckling. Skolan påminner om att området tidigare utgjorts av öppna hagmarker.

- Kommunens syfte med att bilda naturreservat i området är att säkra områdets natur- och friluftsvärden samt att göra dem tillgängliga för besökare. Genom reservatsbildningen kommer områdets värden att lyftas och kunna förvaltas på ett bättre och mera långsiktigt sätt. Att markerna idag är skogsklädda är anledningen till såväl det höga naturvärdet och friluftsvärdet. Det finns ingen långsiktigt hållbar möjlighet för kommunen att idag öppna upp och återskapa hagmarker på platsen. Kommunens avsikt är att vårda området på ett bättre sätt i framtiden och bildande av naturreservatet är ett viktigt steg på den vägen.

Kommunen bjöds den 2021-09-23 in av Leksands folkhögskola till ett uppföljande möte med fältvandring samt diskussion om de synpunkter som skolan lämnat. Diskussionerna var konstruktiva och det bestämdes att ett förtydligande om att årligen se över behovet av att säkra försvagade träd längs yttergränsen på området läggs till i skötselplanen.

Ett justerat förslag skickades 2021-12-14 från Kommunen till Leksands folkhögskola, skolan inkom med synpunkter på denna 2021-12-15. Skolan framför att det är viktigt att t ex planerad dragning av fjärrvärme i stigar/leder inte förhindras av reservatsbildningen samt att föreskrifterna tillåter plogning och sandning av stigar/leder.

- Kommunen anser att båda synpunkterna tillmötesgår i det slutgiltiga beslutet. Att bevilja dispens från reservatsföreskrifterna för att anlägga t ex ledning för fjärrvärme i stig/led ska vara möjlig, men kan kräva tillstånd eller dispens enligt andra gällande föreskrifter och lagar än de som anges i detta beslut. Plogning, sandning och annan skötsel av stigar/leder är möjligt att utföra enligt föreskrifterna.

Stiftelsen hantverk och utbildning ställer sig bakom Leksands folkhögskolas skrivelse.

Stiftelsen Walléngården ställer sig bakom Leksands folkhögskolas skrivelse. Stiftelsen vill ha bättre utsikt mot noret och befarar att områdets naturvärden kommer att gå till spillo om naturreservatet bildas. Stiftelsen vill att kommunen ska behålla beslutanderätten över området och därför låta bli att bilda naturreservat.

- Kommunen anser att naturvärdena kommer att förvaltas på ett bättre och mera långsiktigt sätt genom att de skyddas i naturreservat. Kommunen avsägar sig inte beslutanderätten i området i och med att naturreservatet bildas, kommunen äger och förvaltar området även fortsättningsvis. Utsikten mot noret påverkas inte av reservatsbildningen eftersom strandpartiet norr om leden inte är med i nuvarande förslag på avgränsning.

Övriga intressenter i sändlistan har inte inkommit med synpunkter.

Motivering till beslut

Miljömål

Bildandet av detta reservat bidrar till att uppfylla miljömålen ”Levande skogar” samt ”Ett rikt växt- och djurliv”.

Intresseprövning

Enligt 7 kap 25 § MB ska hänsyn tas till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark och vatten får inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Föreskrifterna under A har utformats så att de förbjuder åtgärder som påtagligt kan skada områdets värden.

I fråga om undantag från föreskrifterna så bedömer kommunen att undantagen kan göras utan att risk för skada på de utpekade värdena föreligger.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter

Kommunen får meddela dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl, enligt 7 kap 7 § miljöbalken.

Verksamheter och åtgärder kan kräva tillstånd eller dispens enligt andra gällande föreskrifter och lagar än de som anges i detta beslut.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller inte inom naturreservatet, i den mån vad där sägs strider mot föreskrifterna i naturreservatet. Det innebär att eventuella vindfällan och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservat ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

För verksamheter som riskerar att väsentligt ändra naturmiljön ska alltid en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken göras. Exempel på sådana åtgärder är tävlingar av olika slag. Anmälan görs till Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Underrättelse om beslut

Underrättelse om beslut sker enligt förordning om områdesskydd enligt miljöbalken. Beslutet kungörs på det sätt som gäller för författningar i allmänhet. Beslutet sänds till markägarna och vissa myndigheter samt andra berörda.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Länsstyrelsen, se bilaga.

Bilagor

Bilaga 1: Beslutskarta

Bilaga 2: Skötselplan med skötselplanskarta